

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра цивільного та господарського права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету
_____ **Андрій МУЗИЧЕНКО**

“ ____ ” _____ 2026 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри цивільного та
господарського права

протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2026 р.

Завідувач кафедри _____ **Олексій ПІДДУБНИЙ**

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП Готельно-ресторанна справа
_____ **Лариса ГОПКАЛО**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Підприємницьке право

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 «Готельно - ресторанна справа»

Освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»

Факультет Економічний факультет

Розробники: доцент кафедри цивільного та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент Лілія ПАНЬКОВА

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Підприємницьке право регулює суспільні відносини, що виникають у процесі ведення підприємницької діяльності. Воно визначає умови та порядок діяльності суб'єктів господарювання, закріплюючи їхні права, обов'язки та відповідальність. Підприємницьке право як освітня компонента, спрямована на засвоєння знань про правове регулювання підприємництва, використання отриманих знань при здійсненні підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки. При вивченні курсу студент опановує законодавчі положення про підприємництво та здобуває практичні навички застосування законодавства для відкриття та ведення власної справи у сфері готельно-ресторанній сфері.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	241 «Готельно - ресторанна справа»
Освітня програма	«Готельно-ресторанний бізнес»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	4
Курсовий проект (робота) (за наявності)	
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти	
	Форма здобуття вищої освіти
	денна
Курс (рік підготовки)	4
Семестр	8
Лекційні заняття	26 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	68 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета сформувати у студентів знання та навички, пов'язані з правовим регулюванням підприємницької діяльності та правовим статусом суб'єктів підприємництва. Це включає як теоретичні знання про правові основи підприємництва, так і практичні навички, необхідні для роботи у сфері бізнесу.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню:
«Правове регулювання галузі», «Готельна справа», «Ресторанна справа».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

ПРН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

ПРН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.

ПРН 07. Організовувати процес обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 09. Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.

ПРН 10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.

ПРН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 23. Розуміти і реалізовувати пропозиції з удосконалення організації обслуговування та технологічного процесу виробництва продукції і послуг в сільських оселях з урахуванням регіональних особливостей та національних традицій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	ти жні	усь ого	у тому числі		
			л	с	с.р
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. «Загальні положення про підприємницьку діяльність»					
Тема 1. Поняття підприємницького права та підприємницької діяльності	1	13	2	2	
Тема 2. Державне регулювання підприємництва	2-3	17	4	4	18
Разом за змістовим модулем 1		30	6	6	18
Модуль 2. «Організація підприємницької діяльності»					
Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності	4	9	2	2	-
Тема 4. Організація підприємницької діяльності	5	13	4	4	-
Тема 5. Припинення підприємницької діяльності	6	8	2	2	14
Разом за змістовим модулем 2		30	8	8	14
Модуль 3. «Підприємницький договір»					
Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 1.	7	14	2	2	-
Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 2.	8	16	2	2	22
Разом за змістовим модулем 3		30	4	4	22
Модуль 4. «Окремі аспекти здійснення підприємницької діяльності»					

Тема 7. Інтелектуальна власність у сфері підприємницької діяльності. Комерційна реклама	9-10	9	2	2	
Тема 8. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єкта підприємництва	11-12	13	4	4	
Тема 9. Правове регулювання економічної конкуренції	13	8	2	2	14
Разом за змістовим модулем 4		30	8	8	14
Усього годин за семестр		120	26	26	68

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Загальні положення про підприємницьку діяльність»		
1	Тема 1. Поняття підприємницького права та підприємницької діяльності	2
2	Тема 2. Державне регулювання підприємництва	4
Модуль 2. «Організація підприємницької діяльності»		
3	Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності	2
4	Тема 4. Організація підприємницької діяльності	4
5	Тема 5. Припинення підприємницької діяльності	2
Модуль 3. «Підприємницький договір»		
6	Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 1.	2
7	Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 2.	2
Модуль 4. «Окремі аспекти здійснення підприємницької діяльності»		
8	Тема 7. Інтелектуальна власність у сфері підприємницької діяльності. Комерційна реклама	2
10	Тема 8. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єкта підприємництва	4
11	Тема 9. Правове регулювання економічної конкуренції	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Загальні положення про підприємницьку діяльність»		
1	Тема 1. Поняття підприємницького права та підприємницької діяльності	2

2	Тема 2. Державне регулювання підприємництва	4
Модуль 2. «Організація підприємницької діяльності»		
3	Тема 3. Суб'єкти підприємницької діяльності	2
4	Тема 4. Організація підприємницької діяльності	4
5	Тема 5. Припинення підприємницької діяльності	2
Модуль 3. «Підприємницький договір»		
6	Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 1.	2
7	Тема 6. Договори у підприємницькій діяльності. Частина 2.	2
Модуль 4. «Окремі аспекти здійснення підприємницької діяльності»		
8	Тема 7. Інтелектуальна власність у сфері підприємницької діяльності. Комерційна реклама	2
10	Тема 8. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єкта підприємництва	4
11	Тема 9. Правове регулювання економічної конкуренції	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державне регулювання підприємництва	18
2	Припинення підприємницької діяльності	14
3	Договори у підприємницькій діяльності.	22
4	Правове регулювання економічної конкуренції	14

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- наукове есе.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- кейс-метод;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. «Загальні положення про підприємницьку діяльність»		

Семінар 1. Поняття підприємницького права та підприємницької діяльності	ПРН 04., 20 Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	10
Семінар 2, 3. Державне регулювання підприємництва		20
Самостійна робота 1 Державне регулювання підприємництва		40
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. «Організація підприємницької діяльності»		
Семінар 4. Суб'єкти підприємницької діяльності	ПРН 05, 20. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	10
Семінар 5, 6. Організація підприємницької діяльності		20
Семінар 7. Припинення підприємницької діяльності		10
Самостійна робота 2. Припинення підприємницької діяльності		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. «Підприємницький договір»		
Семінар 8, 9. Договори у підприємницькій діяльності	ПРН 06, 07, 09 Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу. Організовувати процес обслуговування споживачів готельних та ресторанних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки. Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.	20
Самостійна робота 3. Договори у підприємницькій діяльності		50
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100

Модуль 4. «Окремі аспекти здійснення підприємницької діяльності»		
Семінар 10. Інтелектуальна власність у сфері підприємницької діяльності. Комерційна реклама	ПРН 10, 23 Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів. Розуміти і реалізовувати пропозиції з удосконалення організації обслуговування та технологічного процесу виробництва продукції і послуг в сільських оселях з урахуванням регіональних особливостей та національних традицій.	10
Семінар 11, 12. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єкта підприємництва		20
Семінар 13. Правове регулювання економічної конкуренції		10
Самостійна робота 4. Правове регулювання економічної конкуренції		30
Модульна контрольна робота 4.		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn -

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4643>;

- цифрові освітні ресурси:

- ☐ Фонд розвитку підприємництва <https://bdf.gov.ua>
- ☐ Навчальна платформа для підприємців <https://startbusiness.com.ua>
- ☐ ЮРЛІГА. Аналітика <https://jurliga.ligazakon.net/ua/analytics/>
- ☐ Платформа юридичних консультацій «WikiLegalAid»

<https://wiki.legalaid.gov.ua/>

- підручники, навчальні посібники:

1. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Рєзнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с.
2. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.;
3. Договірне право. Навчальний посібник. За ред. О.Ю. Піддубного: Бажанова В.О. Двірська О.В. Канарик Ю.С., Піддубний О.Ю. Пушкар М.В., Коваль А.М. Панькова Л.О., Горіславська І.В., Світличний О.П. К., Прінтеко. 2020. 190 с.
4. Цивільне право (загальна частина). Курс лекцій: навч. посіб. / за редак. І.Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 448.

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни:

1. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 241: «Готельно-ресторанна справа» з дисципліни: «Підприємницьке право» / Укладач: Панькова Л.О. Київ. 2021. 105 с.

2. Рекомендовані джерела інформації

1. Віннік С. О. Адміністративно-правові засади здійснення контролю та нагляду за підприємницькою діяльністю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Сум. держ. ун-т. Суми, 2020. 20 с.
2. Дякуновський О. Є. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні та Республіці Польща: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця, 2021. 21 с.
3. Луцький І. Нормативно-правове регулювання діяльності готельних мереж в Україні. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (19), 282-296. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.19.34>
4. Нелін О. І. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу: необхідність назріла // Юридична Україна. 2022. № 7. С. 43 – 49.

5. Нелін О. І. Нормативно-правове забезпечення якості обслуговування у готельній сфері: проблеми теорії і практики // Юридична Україна. 2023. № 1. С. 51 – 58.
6. Нелін О. І. Нормативно-правове регулювання готельної індустрії в Україні: проблеми теорії і практики // Юридична Україна. 2022. № 8. С. 29 – 35.
7. Панькова Л.О., Гуцалюк О.В. Підприємницька діяльність в Україні в умовах воєнного стану // Юридичний науковий електронний журнал №6/2023 С. 220-223 <http://lsey.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=163>
8. Панькова Л.О., Коваль Р.М. Дозвільна система у сфері господарської діяльності: стан та перспективи «Держава та регіони. Серія: Право», 2021 р., № 4 (74). С.10-14.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет економічний

“ ____ ” _____ 20__р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Підприємницьке право

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 «Готельно - ресторанна справа»

Освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»

Факультет (ННІ) Економічний факультет

Розробники: доцент кафедри цивільного та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент Лілія ПАНЬКОВА

Київ – 2026 р.